

VAS-ÉS FÉM-MUNKÁS

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: Egy évre 100 Lei
Félévre 50 Lei - Egyes szám 3 Lei

Megjelenik minden hó 1-én
XV. évf. 1934 Január hó 1. sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Bukarest, VI Strada Isvor 11

UJ ESZTENDŐ KÜSZÖBÉN

Írta: BARTALIS SÁNDOR

Miként a vándor, aki biztos cél felé tör, fáradságos utszakaszoknál megáll, pihenőt tart s a megtett út tapasztalataiból, erejének mérlegeléséből állapítja meg a következő nap utirányát és tennivalóit, úgy mi szervezett szocialista munkások is az idő végtelenségének eme pontjánál, amit *ujév* első napjának jelez a naptár álljunk meg egy pillanatra, tekintünk vissza a megtett útra, vessünk számot önmagunkkal, erőviszonyainkkal, állapítsuk meg, hogy jó úton haladunk-e, a lehetőségekhez mérten mindent megtettünk-e, hogy minél rövidebb idő alatt, minél nagyobb utat megtegyünk a kitűzött cél felé. Különösen mi nekünk, szervezett szocialista munkásoknak kell ezt megtennünk, akik azt a nagy célt tűztük ki magunk elé, hogy a nyomorgó emberiséget megváltjuk és a mai igazságtalan rendszer helyett *egy új világot*: *A kollektív társadalmi rendszert építjük fel*, ahol majd nem lesznek elnyomók és nem lesznek elnyomottak.

E nagy és szent cél eléréseért egy egész világgal kell felvegyük a harcot, utunkban áll a kapitalista világ az egész gazdasági, politikai és fegyveres hatalmával. És utunkban áll a félrevezetett, megtévesztett tömegek tunyasága és tudatlansága, amit leküzdeni éppen olyan nehéz, minth a tudatos kapitalista hatalmasságot. Ellenünk van mindenki, pedig a föld kerekén él minden embernek a boldogságáért harcolunk, de nem csüggedünk! Erős a hitünk, erős az akaratunk, mert az igazság, osztályöntudatunk s a fejlődés törvényszerűsége a fegyvertársunk.

A mi reménységünk és hitünk nem légvárrakra épített elképzelések gyümölcse, hanem az élet valósága, amit ma minden gondolkodni tudó ember el kell ismerjen, aki a mai gazdasági válság mélyére tekint. És velünk együtt arra a megállapításra kell jutnia, hogy *a mai tőkés kapitalista rendszer megbukott, csödbe jutott*.

A kapitalista világrend urai kapkodnak, tanácskoznak, a nemzetközi konferenciák egymást érik, törlik a fejüket, hogy miként mentsek meg, miként biztosítsák továbbra is uralmukat és fennmaradásukat. *Törvényeket hoznak, hogy a csödbe jutott magán gazdálkodásukat az állam mentse meg a közösség pénzéből*, konverzióval, szubvenciókkal, vámkedvezményekkel, szállítási tarifákkal, exportprémiumokkal és egyéb csodaszerekkel kísérleteznek. És mindezeket úgy tüntetik fel, mintha azt az összesség, a nép érdekében cselekednék. A való tény pedig az, hogy mindezekből a népnek semmi haszna sem lehet. A nép csak éhez és nyomorog tovább, míg a kapitalisták busás hasznot vágnak zsebre ezen ténykedésekből kifolyólag is. És bár telik a Wertheim kasszájuk, nő körülöttük a fény és pompa, de ezzel még nincs megmentve a süllyedő hajó, nincs alátámasztva széthulló rendszerük.

A proletársors nap-nap után türethetlenebb és elviselhetlenebb. Kétségbeesve küzd az életért, véres verejtéket hullajt asztalán gyéren látott sovány kenyeréért. Ez a munkában lévő sorsa, de van ennél rosszabb sors is: A munkátlanság, a teljes nincstelenség, a kitaszított és magárahagyottság kétségbeejtő nyomorúsága. Több mint 30 millió ezeknek a mártiroknak a száma s ha hozzászámítjuk a

családtagokat is, akkor 100 millió léleknél is több azoknak a száma, akiknek nincs biztosítva asztalukra még a gyéren látott fekete kenyér se.

A mi küzdelmünk végső célja el kell hozza azt rendszert, amelyben a termelés tökéletesedése, a technika fejlődése, a tudomány legmagasabb fokig való emelkedése már nem az egyes kiváltságosok feneketlen pénzeszsákját fogja gyarapítani, hanem köztulajdonná válik, hogy a közjót, a kollektív társadalmi rendszert szolgálja, amely rendszer a termelés és fogyasztás céltudatos alapokra való lektetése révén foglalkoztatni és kenyérhez tudja jutani a földkerekségén élő összes népeket.

És amíg a kapitalizmus gazdasági téren kétségbeesett küzdelmet folytat átkos uralmának fenntartásáért, politikai téren szintén irtó hadjáratot indít a felszabadulásért küzdő proletáriátus ellen. És minden tamadás elsősorban a marxista alapon álló tömegek ellen irányul. Az ellen a tömeg ellen, amely osztályhelyzetének tudatában céltudatosan tör előre, hogy végső csapást mérjen a proletáriátust szolgálásban tartó rendszerre. A szervezett szocialista tömegek ellen mozgósítja minden politikai és gazdasági aparátusát. A demokráciát megcsúfolja, az általa hozott törvényeket lábbal tiporja, fascista diktatúrát szervez miként Németországban és Olaszországban. És közben sajnáljuk vigasztalására fennhangon hirdeti, hogy nincs marxizmus, nincs szocializmus, hogy a tömegek eltávolodtak ezektől az eszméktől. Hát csak higgyék, ámitsák önmagukat vele, ez az ámitás úgysem használ, ugysem gyógyítja meg, gyógyíthatatlan sebeiket, mert a szocializmus élő valóság, millió és millió lelkeknek kioltathatlan vágya, hite és meggyőződése. A brutális erőszak eszközeivel pillanatnyilag legázolhatták egyes országok szociáldemokrata pártjait, de ez nem jelenti az eszme vereségét.

A több millió lelket számláló német szociáldemokrata proletárnak ma is ott él szívében a szocialista hit, amit börtönnel és szuronyal kioltani nem lehet. De a pillanatnyi német vereséggel szemben ott vannak a többi külföldi államok szociáldemokrata pártjainak fényes győzelmei. Svédországban szociáldemokrata kormány van. Ebben az országban, amíg az összes polgári pártoknak együttvéve csak 118 parlamenti képviselőjük van, addig a szociáldemokrata párt egyedül 104 mandátum felett rendelkezik.

Norvégországban 150 parlamenti mandátumból 71 a munkáspárté. Dániában szociáldemokrata kormány van hatalmon. A Genfi új kormány elnöki székében szintén elvtárs ül. A Csehszlovák kormányban a szociáldemokrata pártnak 3 minisztere foglal helyet. És a

francia, angol és belga szociáldemokrata pártok hatalma, ereje és tekintélye mind, mind a szocializmus dicsősége előrenyomulásáról tesznek tanubizonyosságot.

Az 1933. esztendő koporsója felett azonban nekünk, öntudatos szocialistáknak nem szabad gyászbeszédet tartanunk. Igaz, hogy a terror Európa szívében ebben az esztendőben diadalmaskodott. Igaz, hogy a német munkásterestvéreink kezéből kicsavarták az egész emberiség javáért folytatott küzdelem békés fegyverét. De ép az a körülmény, hogy elleneségeink a terror legbrutálisabb eszközeitől sem riadnak vissza, csak azt jelentheti, hogy *a végső győzelmünk közeleg*. A reakció még egyszer szövetségre lép a sátán hatalmával, de ebből csak félelmük nagyságára következethetünk. Igen, pillanatnyi sikerért a legembertelenebb erőszakot alkalmazzák. Hogy azonban az erőszakra alapított uralom nem lehet tartós, hogy a kisebbség az igazságot és a néptömegek ösztönös igazságérzetét tartósan nem nyomhatja el, erre a történelemből számtalan példát hozhatunk fel.

Fel a fejfel romániai munkás testvérek! Épp ma, a reakció látszólagos diadalmaskodása idején ne feledjétek, hogy az elnyomás és igazságtalanság földjén érik legjobban az eszme, lehet, hogy nekünk is megsokasodnak fájdalmaink, de hitünk töretlen, törekvéseink igazságosak, küzdelmeink az egész emberiség javát szolgálják. Bátran oda kell kiáltuk a hitleneknek, tunyáknak és kételkedőknek: *ember ne hagyj magad!* Sokan vagyunk, ha összefogunk, ha egymásra találunk, nincs az a földi hatalom, amely eltiporhatna benünket. De külön-külön, koldusként könyörögve, csak a halál lehet osztályrészünk. Szervezetten fellépni, jogos követeléseinkért sikra szállva azonban élet és reménység az osztályrészünk.

És most az új év küszöbén töretlen hittel kell vallanunk, hogy az egész emberiség javáért, saját gyermekeink jövőjéért egy pillanattig sem szünetünk meg küzdeni. Küzdelmünk célja: a viruló élet, ut az emberibb jövő, a ragyogó napsugár felé, amelyet csak a szervezkedés, a szocializmus valósíthat meg. Jöhetnek álpróféták, jöhet az erőszak, letörhetnek bennünket is, kivethetik kezünkből a fegyvert, szánkából a kenyeret, zudíthatnak ránk újabb megpróbáltatásokat és újabb szenvedéseket, mind ez azonban csak erősíti a mi küzdelmünket, mind ez csak sietíti végső győzelmünket. Az igazságot máglyára hurokolni, kerékbe törni, keresztre feszíteni lehet, *de megölni nem!*

Munka közben

— Gondolatok —

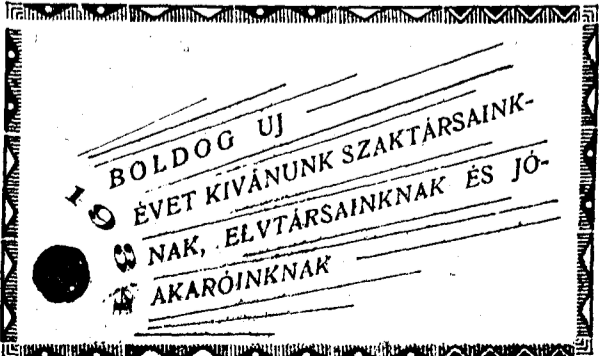
Akik maguknak az élet könnyebbik felét választották ki, még nem kiválasztottak.

Valakinek az útját csak úgy lehet egyengetni, hogy mások útjára szórják a göröngyöt? Van olyan népjóléti intézmény is, amelyik nem árt.

A munka „az élet sója”, a munka „nemsit”, a munka „örömet jelent” — azokra nézve, akik hasznot húznak belőle.

Aki másként akar látni, annak más szemmel kell néznie.

Farkaspásztor.

Száz esztendő

A munkásvédelem száz éve

Irta: Mónus Illés

Egy évszázaddal ezelőtt alkotta meg az 1833. évi reformparlament Angliában az első gyáripari törvényt, a korlátlan kizsákmányolás első korlátját. A törvény eltiltja a 9 éven aluli gyermekek alkalmazását, mert a textil- és főként a selyemiparban már 4 éves, fejletlen gyermekeket is alkalmaztak. A törvényt természetesen nem tartották meg. Nem volt, aki megtartassa. A törvény szerint a 9—13 éves gyermekek csak 8 órát dolgozhattak, de a valóságban hajnali 2—3—4 órától éjjeli 10—12 óráig dolgoztatták őket. Még évtizedekkel később is nyilvános gyűlést tartottak egy angol nagyvárosban és azt követelték, hogy a férfiak munkaidejét napi 18 órára korlátozzák, noha a maximális heti munkaidőt a törvény heti 69 órában szabta meg. Három évvel a törvény szentesítése után, bíróság elé állították nyolc gyártulajdonost, mert 5—12—15 év közötti gyermekeket péntek reggel 6 órától a következő szombat délután 4 óráig megszakítás nélkül dolgoztattak, kivéve az „étkezést és az éjjeli egyórát alvást”. És ezt a munkát a textilgyárakban, a tépőlyukban végezték, ahol a gyapjurongyokat szaggatták szét és a porokat, hulladéknak valóságos légtengere még a felnőtt munkásokat is arra kényszerítette, hogy tüdejük védelmében, szájukat állandóan zsebkendővel bekötve tartásák. (Marx „Kapital” I).

A kapitalizmus korlátlan kizsákmányolásának megfékezésére született meg az első gyáripari törvény. Megszületésében szerepe volt az új gazdagokra és ipari tőkésekre féltékeny földbírtokos-osztálynak. De a munkásságnak semmi ereje nem volt arra, hogy e törvényt megtartassa.

Egyetlen történelmi jelentőségű eredménye ennek a törvénynek, hogy a törvényjavaslat indokolásában fölhalmozott anyag az angol munkások élet- és munkaviszonyairól a pokol képét tárta föl. Eppen ezért volt a törvénynek egy merőben új és első ízben alkalmazott rendelkezése: a gyáripari felügyelők alkalmazásának bevezetése. E felügyelők és a parlamenttől kiküldött vizsgálóbizottságok az angol ipari kapitalizmus „farkas-étvágyáról”: gyermekeket, fiatalokat, nőket, felnőtt munkásokat korlátlanul kizsákmányoló, ribszolgáskodás szülőanyjának rendszerrel megdöbent adatokat hoztak napvilágra. A „Kék könyv”-ek, az iparfelügyelők jelentései olyan pokoli nyomorról, nélkülözésről, szenvedésről és olyan rettenetes, kiméletlen, embertelen kizsákmányolásról rántották le a leplet, hogy fölháborították a közvéleményt és megerősítették a munkásvédelemért való követelést.

Az első gyáripari törvény óta száz év pergett le. E száz év alatt a kapitalizmus megfuttatta életének három korszakát. A korlátlan szabadverseny és kizsákmányolás nyitotta meg előtte a gazdaságnak, vagyonszűkörséget, tőkéképzésnek a korát. A világgpiac megszerzése megmozdította számára a világuralmat, a polgári, burzsoá-társadalom megszületését. A világgpiacokért való küzdelem háborúkon és forradalmakon keresztül jutott el az imperializmus korához. A világháború segítette föl a monopolkapitalizmust legfejlettebb korszakához és mostani évtizedünkben zuhant le termelési válságának szakadékába. Ez a termelési válság az alkonyához. A jövő új társadalmi és termelési rendjének csirái már kifejlődtek a régiben, ám a régi és az új viaskodása el nem képzelte méreteket ölt és tengernyi szenvedést zudít az emberiségre.

Érdemes visszatekinteni az elmúlt száz esztendőre. Az első gyáripari törvénytől a modern szociálpolitika megalkotásáig ivel az út. Munkaidőben, munkabéren, bánásmódban, emberszámbavételben, társadalmi öntudatban az emberiség történetének legnagyobb átalakulását láthatjuk. A munkásosztály saját gazdasági és politikai erejével, öntudatra ébredésének pillanatától ebben a században átkovácsolta föl szabadításának fegyvereit.

A munkásvédelem emelte ki a munkást a félállati sorból és adta meg értelmi fejlődé-

sének előfeltételeit. Egy század robogott el fölöttünk. Ennek a századnak a története összefonódott a munkásosztály fölemelkedésével, áldozatteljes, hősi küzdelmeivel és ropant nagyjelentőségű eredményeivel. A kezdet: a munkásvédelem, a gyáripari törvényhozás. És ahogy megerősödött a munkásosztály, amilyen mértékben megnőtt politikai és gazdasági hatalma és jelentősége, úgy fordult a törvényhozás a munkásosztály felé és látott hozzá a szociálpolitikai alkotások egész sorához, hogy méltó védelmet nyújtson a munkásnak és családjának, a dolgozóknak, az öregeknek, a betegeknek, a rokkantoknak, a szülőknak, az anyáknak és csecsemőknek, a fiataloknak és a nőknek.

A munkásvédelem gondolatát a munkásság öntudatra eszmélése juttatta győzelemre.

Érdemes megemlékezni a száz év előtti állapotokról és legrögzíteni, hogy társadalmak élete, fejlődése, osztályok küzdelme milyen változásokat idéznek elő. A munkásosztály most defenzívába szorult. A kapitalizmus elérkezett hanyatlásához. A termelés belső erői összeütközésbe kerültek a társadalom érdekeivel: a kapitalista termelési rendszer közveszedelemmé vált. Új, egyetlen szabadságharcra van szükség, amelynek célja az emberiség föl szabadítása a kapitalista vi-

lágrend uralma alól. És ez a föladat már a jelen századunk legfontosabb problémája és megoldandó föladata.

Egy évszázad teremtette meg a munkásvédelmet, kiemelte a munkást a félállati sorból és lehetővé tette, hogy meglazithassa magán a berrabszolgaság bilincseit, valamint kifejleszthesse magában azok az értelmi képességeket, amelyek saját sorsának intézésére alkalmassá tették. Egy évszázad küzdelmei, viaskodásai, harcai, rengeteg áldozattal tele vereségei és győzelmei során jutott el a kapitalizmus alkonyához, amely most a munkásosztályra borzalmas szenvedéseket, szükségletet és nyomort zudított. De sorsa beteljesült, mert nem szabadulhat sírásójától: a modern proletárságtól.

A modern proletárság a rárótt történelmi földatot van hivatva teljesíteni, egyetlen emberi nagy győzelemre juttatni: az új és emberibb társadalmat. Egy évszázadig küzdött a munkásság a munkásvédelemért. 1833-tól 1933-ig világtörténelmi események zajlottak le. Most új, nagy készülődéstől és eseményektől terhes a jövő és a küzdelem oroszlánrésze megint a proletárság vállaira hárul. Most már többről van szó, mint munkásvédelemről: az embernek embertől való kizsákmányolásának megszüntetéséről! Új világ születéséről van szó. És akik ma élnek és szenvednek, mindazok, akik harcolni tudnak, ennek a célnak tudatában vívják az emberiség új korának a legnagyobb harcát. Ennek a harcnak hordozója a forradalmi proletárság!

A beteljesülés nemzedéke

Amióta a tudományos szocializmus kiszakadt a társadalmi harcok méhéből, hogy utmutatója legyen a modern proletáriátusnak az emberiséget az osztályuralmak alól föl szabadító szabadságharcában, azóta három nemzedék vonult föl az osztályküzdelmek harcolásánál:

az alapítók nemzedéke, azoké, akik a gyermekkorát élő kapitalizmus versengő zürzavarában életük munkája árán fölledték a történelmi törvényszerűségeit és gunnyal megközömbösséggel dacolva, harcra tüzeltek a tőkés termelés legsajátosabb termékét, az ipari munkásosztályt elnyomójával szembe. Marx, Engels és kortársaik, a szocializmus apostolai vezették az első harcokat a szocializmusért; a megindulás hősei ők;

az eszmehirdetők generációja évtizedek fáradhatatlan agitációjával magvetője lett a fölismert igazságoknak és megtermékenyítette a talajt a szocializmus befogadására. Munkájuk nyomán alakultak a proletármilliók tömegszervezetei, amelyek a kapitalizmus fölfele ívelő pályafutása idején a szocializmus seregét egybegyűjtötték, a harcos táborot öntudatosították és a szociális átalakulást előkészítették;

a megvalósítók nemzedéke, az imperialista világháború gyermekei, akikre a szocializmus fölépítése maradt örökségül. Ezért nevez minket Ottó Bauer „a beteljesülés nemzedékének”. A proletárijuság történelmi hivatása a szocializmus diadalának kiharcolása az előtte járt nemzedékek munkája nyomán.

Súlyos örökség maradt reánk. A tőkés termelési és társadalmi rendszer, amely az előttünk járó nemzedékek idejében történelmi szükségszerűség volt —, amely kiemelte az emberiséget a középkori termelő nő mozdulatlanságából és megteremtette a szocializmus előfeltételeit —, ma már lefelé halad a pályán, nem előmozdítója, hanem akadályozója az emberi fejlődésnek és a saját maga által megteremtett termelőerőket béklyóba veri. Zürzavar, a termelés megbénulása, milliók kiszorítása a termelésből, könny, vér és éhség — így bukik le a kapitalizmus a történelmi süllyesztőjébe és éppen olyan kinokat okoz, mint amilyenek között fölbukkant valamikor.

A zürzavar a termelésben zürzavart szül a koponyákban is. A gomolygó eszmék tömegében, éhség és munkanélküliség közepette kell az osztálytudatos proletárijuságnak történelmi hivatását teljesítenie: a „beteljesülés nemzedékét” előkészíteni és megszervezni a

tőke és a munka nagy csatájára Marx Károly szellemében, aki az első Internacionálé alapító okiratában ezt írja: „A tömeg csak akkor jöhet tekintetbe, ha egy szervezetben tömörül és helyes tudás vezérli”.

Marxista tudással telített egységes ifjúsági tömegszervezetre van szükségünk. Csak ilyen szervezet képes a reánk háruló föladatokat elvégezni. Oriásiak ezek a föladatok: az emberi kultúra sorsa a munkásosztály és a proletárság kezébe van letéve!

Engels Frigyes megírta, hogy a polgári társadalom vagy átmenj a szocializmusba — vagy visszaesik a barbárság állapotába. A világválság mélypontján ime megcsodálhatjuk a szocializmus nagy tanítómestereinek prófétái előrelátását. Ha a szocialista társadalom nem váltja föl a mait, ha ezt a válságot még mélyebb válságok követik, ha a gordiusi csomót az imperialista háborúval akarják majd ismét kettévágni, akkor az európai emberiség menthetetlenül visszazuhan a barbárság állapotába, s a romok között dühöngő éhség, pusztulás és degeneráció jelzik majd az egykori európai civilizáció nyomait — akárcsak a klasszikus társadalmak pusztulásának idején. És ha volnának ennek a kulturának igazi barátaik, azok ugyanazt mondhatnák az osztálytudatos proletárijuságnak, amit a francia parasztek kiáltottak a párisi kommunárdok felé: „A ti győzelmeitek a mi reménységünk”. Mert ha a szocializmus hadserege elveszti a csatát, akkor elveszett mindaz, amit idáig az emberi fejlődés kitermelt.

Politikailag iskolázott ifjúságunkra van tehát szükségünk. A politika a társadalom átalakításáért folyó harcot jelent ma. Ez a harc győzelmesen csak úgy vívható meg, ha a felnövekvő munkásokat erre a harcra és az új társadalomra is előkészítjük. Nem kiváló egyéniségeket, politikai vezetőket akarunk nevelni, hanem politizáló, a harci fölleteket tisztán látó, lelkesedéstől fűtött politizáló tömeget! A kapitalista társadalom megrendült, a polgári kultúra és a polgári politika alapjaiban inog, ellentmondásokkal teljes. De a proletáriátus győzelmes előretörése is fönnakadt szerte a világon. Ezt a fönnakadást kell legyőzni. Hatalmas ifjúságmozgalmakra van szükségünk, amely évről-évre az öntudatos, politikailag iskolázott proletárijuság százait adja át az egyetlen munkásmozgalmának. Ez a cél és ennek a célnak a megvalósításáért kell küzdeni, mert csak akkor mondhatjuk, hogy a kötelességünknek eleget tettünk.

Képviselői választások után

A Vajda-kormány tragikus körülmények között eltávozott a hatalom éléről s a hatalmat a liberálisok vették át. December hó 20-án országosan lezajlottak a képviselői választások és a kormányon levő liberális párt hatalmas fölénnyel került ki a választási küzdelemből. De ezt a hatalmas előre kiszámított számbeli fölényt a liberálisok olyan eszközök árán szereztek meg, amelyek semmi körülmények között sem alkalmasak erkölcsi sulyknak az alátámasztására. Számbelileg győztek, talán agyón is győzték magukat, de a másik oldalon minden erkölcsi sulyuk alaposan megdőlt. Győzött a terror, a csendőrszurony, a sziguranca és prefektusi hatalom, az államhatalom, melynek irányító szálai kezükben volt. És ha a győzelem kicsikarására ezek az eszközök sem voltak elégségesek, jött az urnacsere, amellyel a biztos győzelmet a prefekturán diktálták be. Egyes helyeken még a jelölő listát sem lehetett letenni, mert a törvényszéki elnök irodájában tartóztatták le a jelölteket és ajánlókat.

A választások előtt a szociáldemokrata párt részére országos viszonylatban megkivánt 2 százalék nem volt és nem is lehetett kétséges. Az előző választásokon elért több mint 100.000 szavazat jogos reményt váltott ki abban a tekintetben, hogy a most lezajló választásokon a szociáldemokrata párt megkapja a 2 százalékos szavazat arányt.

De nem így történt! Szilágymegyében az erdélyi tartományi szociáldemokrata pártikárt és két vezető társát még a lista letétele előtt azon a címen, hogy „rablóbandát“ szerveztek, letartóztatták és 130 kilométeres gyalogutat kellett megtenniük.

Ugyancsak letartóztatták Fluerás János elvtársat, az országos szaktanács elnökét, aki a történetek után személyesen kísérletezett a lista letételével, de nem nagyobb szerencsével, mint előző elvtársai. A beszarábiai megyékben elvtársainknak hasonló „megtiszteltetésben“ volt részük. Vagy kihurcolták őket távol a várostól a havas mezőkre vagy pedig hideg cellákba zárták be a választások lezajlása után. Szatmármegyében a csendőrök összeverték a propagandában részt vett elvtársainkat, azután letartóztatták. Fogarasmegyében a szociáldemokrata párt jelöltje csak a véletlen szerencsés körülményeknek köszönhetően, hogy megmenhette pusztá életét. Zsilvölgyében a beszélt liberális agentprovokátorok botrányos véres verekedéseket rendeztek.

De mit folytassuk tovább a rendszernek eme szennybe fuló eljárását. Törvényen kívül helyezték a szociáldemokrata pártot.

És a pont végénél kezdődik az osztályharcnak talán élesebb, életerősebb formája. Kormányrajutásuk alkalmával, illetve már előtte nyilvánosságra hozott programjukban a liberálisok burkoltan az „osztályharc“ megszüntetését helyezték kilátásba. És ezen osztályharc megszüntetésének gyakorlati kivitelében nem lesznek válogatások az eszközökben. De az osztályharcot nem fogják megszüntetni, csak letörni! Az osztályharc élni fog, mert erőforrásai kiapadhatatlanok.

A liberális párt korifeusai az ország legszámottevőbb iparát birtokolják. Ebben minőségükben a felszinen levő szociális vívmányokat, mint a nagyiparra nehezedő „szociális terheket“ meg fogják szüntetni. Ilyen értelemben a nagyiparosok már memorandummal fordultak a kormányhoz. És ha tudjuk azt, hogy a nagyipar képviselői egyúttal liberális politikusok, nem nehéz helyes irányu következtetéseket a dolgok miképpen kialakulásáról levonni.

Az ország gazdasági helyzetének talpraállítása terén a liberálisokhoz csak azok fűzhetnek reményt, akik a gazdasági élet elég bonyolult törvényszerűségeit nem ismerik. Kapitalista eszközökkel a kapitalista társadalom elavult gazdasági és termelési válságát megoldani nem lehet. Gazdasági szakértők, bölcsészek, finansspecialisták eleget kísérleteznek a helyzet megoldásán, de a halott nem támad fel.

Ilyen körülmények között a romániai dolgozó munkásság jövőjének és helyzetének pillanatnyi kialakulása elég sötét képet fest.

El kell készülnünk a legrosszabra! Felrissült vért kell öntsünk a mozgalmunk körforgásában. Új lüktető erőket kell mozgásba hozunk, hogy a politikai téren természetesen elszünetelt veszteségeket a munkás mozgalom másik frontján hozzuk be. Ebben az országban még polgári értelemben vett demokrácia nem volt soha.

Ez a demokrácia, melynek keretében élünk „zománcdemokrácia“ s a zománc alatt látszik meg a demokráciának az igazi arculata, a deszpotizmus és jogtalanság.

Alábbi táblázatban a szociáldemokrata párt utóbbi 3 év választási eredményeit mutatjuk, ellenére annak, hogy a fent vázolt okok következtében az ez évi számok még csak tá-

volról sem fejezik ki a szociáldemokrata párt számbeli és ténybeli erejét.

Év	O-Regát	Erdély	Bánát	Bukovina	Beszarábia
1931	11.287	50.469	14.775	9.148	9.431
1932	11.593	30.706	14.547	15.579	28.643
1933	6.159	12.837	9.856	6.588	3.551

A szociáldemokrata pártra lea.lott szavazatok száma 1933-ra mindössze 38.041. — Elloptak 20.000 szavazatot és ennek következtében nem lévén meg az országos viszonylatba megkövetelt 2 százalék, a párt nem jut mandátumhoz. A parlament a szociáldemokráciának nem cél, csak egy eszköz arra, hogy a munkásság ellen nap-nap után elkövetett jogtalanságok a közvélemény elé jussanak.

A brassói városi autóbusz személyzetének bérmozgalmá

A brassói városi autóbusz személyzete, helyzetük javítása érdekében bérmozgalmat indítottak, ami igen szép eredménnyel végződött. Érdemes a mozgalmat részleteiben ismertetni, ami aztán rávilágít egyes városi tanács szük látókörére, tudatlanságára és a munkásokkal szembeni antiszocialis magatartására. És ez főként azon városi tanácsoknál nyilvánul meg, amelyekben a munkásság nincs képviselve, azonban figyelemre méltó példaként szolgálhat a brassói szaktársak akciója, ami fényes tanujelét adja annak, hogy a szervezkedés hatalmánál és erejénél fogva, még oly helyeken is lehet eredményt elérni, ahol a munkásság ki van rekesztve a városi tanácsok kebeléből.

Brassóban az autóbuszmozgalom csak úgy, mint a legtöbb városban magánosok kezében volt. A városi tanács azonban ezelőtt egy pár hónappal bevonta a magánosok részére kiadott koncessziókat és az autóbuszmozgalmat községi kezelésbe vette. Husz darab autóbuszt állított be huszsofförrel és husz jegykezelővel. És ezekkel a szegény páriákkal 16 órai munkaidő szolgáltatott teljesített napon. És a havi fizetéseket sofföröknek 3000 lejben, a jegykezelőknek 2200 lejben állapította meg. Ezenkívül semmi más járandóságot nem.

Ez a türehtelen helyzet a szervezkedés gondolatát érlelte meg a munkások körében. A gondolatot tett követte és szervezkedtek. A szervezkedéssel kapcsolatosan ügyük képviselőt a brassói vasas szervezet vette a kezébe. És már az első erélyesebb fellépés meghozta a kívánt eredményt, amennyiben a város kénytelen volt a 16 órai munkaidőt leszállítani 8 órára. Természetes a 8 órai munkaidő bevezetése, maga után vont még 40 új munkás alkalmazását, azaz újabb 40 munkanélküli jutott kenyérhez.

A 8 órai munkaidő bevezetését és az újabb 40 munkás alkalmazását még csak valahogy megszivlelte a városi tanács, de hogy ez többlet kiadást is jelentsen, ez már nem fért össze középkori gondolkodás módjával. Ugy gondolkozott, ha 16 órára 3000 lej a munkás fizetése, akkor 8 órára 1500 lej. Igen, ilyen egy igazi bölcs városi tanács, egy még bölcsőbb primárral az élén. Azt még az ellemi iskolába tanulták, ha kettőből elveszünk egyet, marad egy — és punktum. Igen éles eszű emberek lehetnek ezek az urak, így akarták megmenteni a nagyszerűen bevált jövedelmi forrást, újabb megterheléstől. Érdemes tudni, hogy a husz darab autóbusz után a városnak leszámítva minden rezsit, törlesztési részleteket stb. 240.000 lej tiszta haszna marad havonta. Ha pedig a vételárakat kifizetik, még tettemesebb lesz ez a haszon.

A munkásság azonban nem elégedett meg csak a 8 órai munkaidő bevezetésével és nem nyugodhatott bele fizetésének felére csökkentésében sem, hanem követelte a fizetések és a munkafeltételek rendezését és ezért konfliktust jelentettek be a munkaügyi inspektor-nál. A primár ur és vele együtt a többi laká-

is tüszkölték és tiltakoztak, hogy őket tárgyalásra kényszerítsék a munkások, de végül akarva nem akarva kénytelenek voltak tárgyalni, aminek eredménye a következő: a munkabérek a megdolgozott órák szerint alapították meg és így a 8 órai munkaidő mellett a sofförök havi fizetése 3200 lej és a jegykezelőké 2400 lej. Azonkívül törvényes ünnepnapokon 20 % és a városon kívül teljesített szolgálatért 50 % pótdíj. Minden évben egy öl tűzifa, minden évben egy öltöny ruha, sapka, és munkakabát. Továbbá fizetéses szabadság stb. a törvény által biztosított jogok, és a bizalmiférfi rendszer elismerése. Természetes ezen eredmények megtartása és újabbak kiharcolása a munkásság további magatartásától függ. Ha sziklaszilárdan állnak a szervezetség mellett, akkor reményteljeséggel tekinthetnek a jövő elé, ha nem, úgy a mi meg van azt is könnyen elveszithetik.

Jelen mozgalommal kapcsolatosan említjük meg, hogy brassói szaktársaink körében, az utolsó hónapokban, igen élénk és erőteljes szervezkedési munkának a folyamata indult meg. Ujabbban a Schiel gyár esztergályos műhely munkásai léptek be a szervezetbe. Különösen a fiatal, lelkes és bátor szaktársak álltak a mozgalom élére, aminthogy az is annak a rendje, mert ők a jövő szocialista rendszer katonái és letéteményesei és olyan lesz a sorsuk idősebb korukban mintahogy azt most megalapozzák. Természetes futólagos szervezkedés, pillanatnyi szalmalángszerű lelkesedés nem hozhat tartos eredményt, csupán a fáradhatatlan kitartó munka, az elv iránti hit, bizalom és szeretet. Hisszük, hogy szaktársaink lelkes és odaadó küzdelme ismét arra a nivóra emeli a brassói vasas szervezetet, amelyen régen volt, amikor disze és büszkesége volt ez a szervezet az általános munkásmozgalomnak.

Bérmozgalom előtt állnak a brassói Schiel-gyári öntőszaktársak!

A brassói Schiel-gyári öntő szaktársak ezelőtt mintegy két évvel, meg egyezést kötöttek az üzem igazgatóságával, mely szerint az akkord árak megállapítása az üzem bizalmiférfiának a közbejöttével történjék. Az üzem igazgatósága ezt a megállapodást nem tartotta be, hanem egyoldalúan maga állapította meg az akkord árakat, minek eredménye, hogy a fizetések szégyenletes módon aláestek.

Az öntő szaktársak több alkalommal kérték az igazgatóságot ennek a rendszernek a megszüntetésére. Voltak is tárgyalások, de azok nem hoztak semmiféle változást vagy javulást a dologban. Végre nyílt harcra kénytelenek lépni az ott dolgozó szaktársak. Konfliktust jelentettek be és a munkaügyi inspektor január 8-ra tűzte ki a tárgyalásokat.

A magyarországi Vas- és Fémmunkások Szövetségének küldött közgyűlése

November hónapban tartotta XIV-ik küldött közgyűlését a magyarországi Vas- és Fémmunkások Szövetsége. Ez a közgyűlés kiemelkedik az előbbi évek közgyűlései közül, mert a Szövetség az 1933-ik évben érte el működésének 30-ik évfordulóját. Tehát 30 esztendővel ezelőtt 1903-ban rakták le a vas- és fémiparban foglalkoztatott munkások képviselői a Szövetség alapkövét s az annyi viharos időket átélte Vas- és Fémmunkások Szövetsége még ma is egyik büszkesége és acélvára a magyarországi munkások mozgalomnak.

Minket, romániai vas- és fémmunkásokat, különös jól eső érzés hat át ez alkalommal, hiszen sorainkban ma is nagyon sokan vannak, akik annak a Szövetségnek voltak tagjai és akik annak a szövetségnek említenek szíveikben a proletár szolidaritás, a proletáröntudat és a szociáldemokrácia magas eszméjét. És szívből örülünk, hogy annyi megpróbáltatás után is tekintélyét és szociáldemokrácia szellemét megtartva, erejének birtokában erkölcsi és anyagi támasza ma is az a szövetség a magyarországi vas- és fémmunkások egyetemes érdekeinek. Sajnos, szövetségünk leküzdhetetlen akadályok miatt nem képviselhetette magát személyesen a közgyűlésen, csupán nemzetközi szolidaritásunkról és testvéri együttérzésünkről üdvözlő levélben biztosítottuk a magyarországi szervezett vas- és fémmunkásokat.

A szövetség vezetősége terjedelmes jelentésben számol be a szövetség utóbbi 3 évi működéséről. A szövetség legfőbb gondját ott is a munkanélküliséggel szembeni küzdelem képezte. A könyörtelen és esztelen racionalizálás következtében a tagok ezrei lettek munkanélkülivé, akiket hónapokon, sőt éveken keresztül nem lehetett munkába helyezni. A szövetség tagjainak mintegy 50 százaléka munkanélküli. És ez a körülmény arra kényszerítette a vezetőséget, hogy több irányban takarékosági intézkedéseket fogadjon, így a munkanélküli segélyezést is 10 hétről 8 hétre voltak kénytelenek leszállítani.

Munkanélküli segélyre 1932-ben kilizettek 107.377 pengőt (1 pengő 23 lej 24 bani). Özvegy és árvasegélyre 93.003 pengőt. És az

1933. évi segélyezés mérve szintén eléri ezt az arányt. Itt jegyezzük meg, hogy a magyarországi munkanélküliek csak úgy, mint nálunk, szintén nem részesülnek állami segélyezésben.

Dacára a rossz gazdasági helyzetnek, mégis több ízben kényszerültek bérmozgalmakban, melyek sok esetben hetekig tartó sztrájkokban nyilvánultak meg. A sztrájkokban részt vett munkások száma 6258. Sztrájksegélyre kifizettek 45.128 pengőt.

A szövetség fizető tagjainak száma: 1930-ban 14.816, 1931-ben 12.065, 1932-ben 10.344 és 1933-ban 8.716. Amint a jelentésből kitűnik, a szövetség aktivitását és erőteljes kifejlődését, nemcsak a munkanélküliség akadályozza, hanem rendkívüli nehézségek tornyosulnak a hatósági üldözés és az egyesülési és gyűlékezési jog tilalma által is. Ennek dacára az agitáció terén is jelentékeny eredmény mutatkozik. Így 1930-ban 4096, 1931-ben 2361 és 1932-ben 2176 új tag lépett be a szövetségbe.

A kongresszus erőteljes hangú határozatban szögezte le álláspontját a kormánnyal szemben. Így követeli az egyesülési és gyűlékezési jog kiterjesztését és annak respektálását, munkaalkalmak teremtését, a 40 órás heti munkaidő bevezetését, munkahiány esérére szóló biztosítás törvénybeiktatását, minden nemű fizetésleszállítás törvényes eltöltését és több, az idők követelményeinek megfelelő munkások védtörvények életbeléptetését.

A közgyűlés a szövetség belső életére vonatkozólag is igen fontos határozatokat hozott. Megváltoztatta a temetkezési-, özvegy- és árva alapokra vonatkozó szabályzatokat. Továbbá egy új, az V-ik járulék osztálynak a bevezetését határozta el, amely osztálynak csak nőmunkások lehetnek tagjai. Ezenkívül szabályozta az ingyen bélyeg rendszerét és a járulékok és segélyek szabályait is új alapokra fektette.

A közgyűlés különben a legnagyobb egyesség és megértés jegyében zajlott le, ami biztosítja a jövőbeni eredményes munka kifejlődésének s ennek folytán a szövetség megerősödésének.

A világ szakszervezeti mozgalma

Most jelent meg a nemzetközi Munkaügyi hivatal 1932 évről szóló Év könyve, amely nagyon érdekes statisztikai adatokat tartalmaz a világ szakszervezeti mozgalmáról. Az adatok a különböző szakszervezeti irányzatok szerint vannak feldolgozva s egyben megjelölve a szakszervezeti központok székhelye is. Nemzetközi viszonylatban hat irányzatot foglal össze: A szabad szakszervezeti irányzat Páris, (nemzetközi szakszervezeti szövetség, amelyhez mi is tartozunk), keresztény szakszervezeti irányzat, melynek központja Utreicht (Svájc), a kommunista szakszervezetek, melyek a vörös szakszervezeti internacionáléhoz tartoznak, központjuk Moszkva, az anarchista szakszervezeti munkások szövetsége, központja Madrid (korábban Berlin volt), a független szakszervezetek, melynek internacionáléja szintén Utreicht (Svájc) és az amerikai szakszervezeti mozgalom, melynek központja Washington.

Az 1932-ben megjelent Évkönyv külön-külön internacionálék, illetve irányzatok szerint és országoként is kimutatja a taglétszámot. Természetes, csak azon internacionálénak és országnak, amelyek kitöltötték a kérdőíveket.

A kimutatás szerint a mi (szociálista) internacionálénk 13 és fél millió taglétszámmal rendelkezik. A keresztény szakszervezeti irányzat 1 és fél millióval. A többi irányzatok taglétszámának táblázata a legtöbb esetben kérdőjelekkel vannak jelezve, tehát nem mutatják ki taglétszámukat. A kommunista irányzat, illetve a vörös szakszervezeti internacionálé táblázata szintén nincs számokkal feltüntetve, csupán kérdőjellel van ellátva, ami annak a bizonyítéka, hogy az egyes országokban a

komunista szakszervezeti mozgalom nagyon gyenge. Kizárólag Oroszország részére mutat ki 16 millió szakszervezeti tagot.

A kimutatásban az Európai államokon kívüli országokban a szakszervezeti tagok száma a következő: Délafrika 20.000, Argentína 225.000, Ausztrália 369.000, Brazília 419.000, Kanada 235.000, Kuba 20.000, Angol-India 66.000, Holland-India 32.000, Japán 333.000, Mexikó 500.000, Újzéländ 44.000, Palesztina 30.000, Tunisz 11.000, Venezuela 36.000. Ezek valamennyien a párisi szakszervezeti Internacionáléhoz tartoznak.

A különböző szakszervezeti irányzatok az egyes országokban a következő képpen vannak képviselve: 1933-ban Németországban öt irányzat volt. Hollandiában szintén öt. Csehszlovákiában, Franciaországban és Braziliában 4 irányzat. Három-három irányzat van: Spanyolországban, Lengyelországban, Svédországban, Svájcban, Jugoszláviában, Kanadában és Japánban. Egy-egy irányzatú és egy-egy szakszervezeti központ: Dániában, Finnországban, Nagybritániában, Írországban, Lettországban, Litvániában, továbbá Memel, Norvégia, Románia, Ceylon M. S. A., Mexikó, Újzéländ, Palesztina és Tunisz.

A legtöbb különböző irányzatú országos szakmai szövetségek a következő országokban vannak: Csehszlovákiában 14, itt azonban a többféle irányzatokon kívül figyelembe kell venni a különböző nemzeti, vagyis nyelvi alapon működő szakszervezeteket is. Németországban 7 különböző irányzat van, Hollandiában 6, Lengyelországban 6, Svájcban 5 és Franciaországban 4.

Olvassátok és terjesztétek a

Munkás Ujságot

A munkakamarai szenátorválasztások eredménye

Azt szokás mondani, hogy a farkas a szörét elhagyja, de a természetét nem. Ilyen a liberális párt is. Amint a képviselőválasztásoknál nem tagadták meg önmagukat, úgy a kamarai választásoknál sem. Lapunk más helyén ismertettük az elkövetett törvénytelenégeket és azt az égbekiáltó terrort, amit kifejtettek pártunk ellen a képviselőválasztások ideje alatt. És ugyan ezt tették a kamarai választásoknál is. A törvény világosan és minden kétséget kizáróan kimondja, hogy a munkakamarai szenátorválasztásra szavazati joggal csak az ipari, kereskedelmi és magánalkalmazottak bírnak. Ennek dacára, tehát törvénytelenül szavazati jogot adtak a kisipari munkaadónak is. A törvény továbbá világosan kimondja, hogy szenátorjelölt is csak alkalmazott lehet, ennek dacára volt minisztereket jelöltek és választottak meg, akik nem alkalmazottak.

A munkakamarák munkástagjainak, akikről tudták hogy szociáldemokraták, nem adták ki a szavazó igazolványt, másokat meg egyszerűen letartóztattak s csak a szavazások lezárása után bocsájtottak szabadon.

Ilyen körülmények között a négy kamarai szenátorok közül csak egy helyen Kolozsváron volt többségünk, ahol Jumanca elvtárs lett megválasztva. Bukarestben Flueraş elvtárs 114 szavazatával szemben 128 szavazattal Samoila, a kisiparosok jelöltje győzött.

Jasiban és Galacban ugyan ilyen szavazati arányban győztek a kormányjelöltek, ami azt mutatja, hogy dacára az elkövetett hallatlan törvénytelenéseknek és terrornak, alig tudtak egy pár szótöbbséget szerezni. Ezek a tények, ezek a számok amellelt bizonyítanak, hogy nem minket vertek meg, nem minket győztek le, hanem a kormány szenvedett helyrehozhatatlan és lemoshatatlan örök időre szóló szégyenletes vereséget. Nagy a fájdalomunk, sokat szenvedtünk, de letörve nem vagyunk. Bátorságunkat, reményünket és a szocializmus győzelmében vetett hitünket nem veszítettük el, amiért továbbfogjuk vinni kéréseinket harcunkat.

Bérmozgalom előtt állnak a Margina-Reșița falepároló üzem munkásai

A Margina-Reșița falepároló üzem munkásai kollektívszerződéses viszony mellett dolgoztak hosszú időn keresztül. Mint általában — a kapitalistáknak nem konvenial a kollektívszerződéses rendszer, — úgy ennek az üzem igazgatóságának sem, mert kollektívszerződés nélkül határtalanabban és korlátlanabban lehet uralkodni a munkásokon.

A kollektívszerződés az, amely az összesség erejét képviseli az üzemmel szemben és amely az egyes munkást az összesség erejének a védelmére alá helyezi. Ettől akar szabadulni az üzem igazgatósága is és a kollektívszerződést fel is mondta, hogy szabadkezet biztosítson magának s a munkások munkacerejét guzsbatekerve, úgy fizethesse őket, amint akarja és azt cselekedhessen a munkásokkal, amit akar.

Az üzem munkásai azonban felvannak készülve a kollektívszerződéses viszony, a tisztességes munkafeltételek megvédésére. A szervezettségük sziklaszilárdan áll, a munkások 90 százaléka tagja a szervezetnek és így bátor elhatározással tekintenek a január 9-én kezdődő tárgyalások elé. Az bizonyos, hogy nehéz harcok elé néznek, de egyet tudni kell: harc nélkül egyetlen lépésért sem hátrál a kapitalizmus. De a jobb jövőért, az emberséges megélhetésért kell és érdemes harcolni. Tehát előre, fel a harcra elvtársak!

Halottaink

Jancsek József,	Reșița	5000 Lei
Krischer Franz,	"	5000 "
Tripsa Simion,	"	5000 "
Nobic Gheorghe	"	3000 "
Binder Árpád	"	5000 "
Fremmel Josef,	"	—
Fischer Ádám,	Crîșeni	1009 "

Elhalt szaktársaink emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.